

IZOBRAŽEVANJE ZA UČITELJE MENTORJE IN SOMENTORJE TEKMOVALNIH SKUPIN
TEKMOVANJA SLOVENŠČINA IMA DOLG JEZIK, KNJIŽEVNOST NA FILMU 11

Sobota, 23. september 2023, M Hotel (Derčeva 4, Ljubljana; www.m-hotel.si/slo/)

Program

- 9.00–9.30 mag. Renata More, dr. Mojca Nidorfer: *Tekmovanje Književnost na filmu 11*
- 9.30–10.30 dr. Alojzija Zupan Sosič: *Pripovedne prvine*
- 10.30–10.50 odmor s kavo
- 10.50–11.50 dr. Klemen Lah: *Literarni lik tujca v slovenski književnosti 19. in 20. stoletja*
- 11.50–13.15 odmor za kosilo
- 13.15–14.45 Miha Hočevar: *Osnove filmske produkcije in režije ter analiza filmov na tekmovanju*
- 14.45–15.00 odmor
- 15.00–16.30 Matevž Luzar: *Filmski scenarij (po literarni predlogi)*
- 16.30–17.15 razprava z učitelji mentorji in somentorji

Predstavitev prispevkov in predavateljev (po abecedi)

Miha Hočevar: *Osnove filmske produkcije in režije, analiza filmov s tekmovanja*

Pristop k pripravi filma se znatno razlikuje glede na:

- avtorje in sodelavce;
- literarno predlogo (dialoška, nedialoška, linearna ali nelinearna pripoved);
- okoliščine filmske produkcije in režije.

V prispevku se bomo posvetili osnovam filmske produkcije in režije ter tudi analizi kratkih filmov, ki so že nastali v okviru tekmovanja Književnost na filmu.

Miha Hočevar je režiser, scenarist, producent in predavatelj. Preživlja se večinoma s komercialnimi projekti, piše scenarije, posnel je nekaj sto reklam in celovečerne igrane filme: *Jebiga* (2000), *Na planincih* (2003), *Distorzija* (2009) ter zelo uspešna in gledana mladinska filma *Gremo mi po svoje* (2010), za katerega je prejel tudi viktorja za posebne dosežke in osem zlatih rol, ter nadaljevanje *Gremo mi po svoje 2* (2013). Doslej je posnel šest celovečernih filmov.

Dr. Klemen Lah: *Literarni lik tujca v slovenski književnosti 19. in 20. stoletja*

Ena izmed manj poznanih značilnosti slovenske književnosti je, da v njej pogosto nastopajo literarni liki, ki so označeni kot tujci - Italijani, Nemci, Madžari, Judje, Romi, zamorci ... Delavnica se bo posvetila vprašanju: kakšna je njihova vloga in kako se spreminja, ali obstajajo skupne značilnosti pri njihovih upodobitvah, katere stereotipne podobe tujcev literarne upodobitve utrjujejo in katerih ne ... Literarne upodobitve tujca bomo primerjali z literarnimi upodobitvami tujca v slovenskem filmu in skušali oblikovati osnutek slovenskega filma, v katerem bi imel glavno vlogo tujec - kakšen bi bil, kakšno sporočilo bi prinašal?

Klemen Lah je literarni zgodovinar, publicist, prevajalec in pisatelj. Slovenski jezik in književnost ter sociologijo je študiral na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je leta 1999 diplomiral, tri leta pozneje pa magistriral iz slovenske književnosti (Nagrada Slavističnega društva Slovenije 2003). Na Filozofski fakulteti v Zagrebu je leta 2009 dokončal doktorski študij književnosti. Kot učitelj slovenščine na tuji univerzi na Centru za slovenščino kot drugi in tuji jezik poučuje na Univerzi v Zadru in Univerzi v Reki. Pri Mladinski knjigi je kot soavtor sodeloval pri *Velikem slovenskem leksikonu*, *Leksikonu slovenskih literarnih junakov*, srednješolskih berilih *Umetnost besed*, *Odkrivajmo življenje besed* ... Piše literarne kritike, spremne besede, radijske igre za otroke in prozo.

Matevž Luzar: Priprava filmskega scenarija (po literarni predlogi)

Izdelava scenarija za udeležbo na tekmovanju ni obvezna, saj ga v okviru tekmovalnega izdelka ni potrebno oddati, vendar pa je scenarij nujen kot podlaga pred snemanjem filma. Predavanje bo posvečeno pripravi scenarija od načrtovanja do izvedbe in usmerjeno na izdelavo scenarija po literarni predlogi, delno bo potekalo v obliki delavnice.

Matevž Luzar je režiser, scenarist, producent in predavatelj. S prvim kratkim igranim filmom *Prezgodaj dva metra spodaj* je prepotoval svet in bil nagrajen na mednarodnih festivalih (München – Luggi Waldleitner Preis za najboljši scenarij, Lodz – grand prix itd). Njegov diplomski film *Vučko* je bil nominiran za študentskega oskarja, prejel je več pomembnih mednarodnih nagrad. V letu 2012 je končal svoj prvi celovečerni film *Srečen za umret*, ki je prejel nagrado vesna, leta 2021 pa je za celovečerni črno-beli komično-dramski film *Orkester* prejel vesni za najboljši celovečerni film in najboljši scenarij.

Mag. Renata More, dr. Mojca Nidorfer: Tekmovanje Književnost na filmu 11

Tekmovanje *Slovenščina ima dolg jezik, Književnost na filmu*, je v desetih letih spodbudilo k sodelovanju učitelje, učence in dijake na več kot 100 osnovnih in srednjih šolah po Sloveniji. Tekmovanja se je doslej udeležilo več kot 3500 tekmovalcev, ob podpori več kot 500 mentorjev in somentorjev. Nastali so raznovrstni tekmovalni izdelki – kratki filmi, v katerih so v filmski jezik prenesena književna dela in njihovo sporočilo: pesmi, kratke zgodbe, pravljice, romani in dramska dela. Najkakovostnejši in nagrajeni filmi, skupaj več kot 50, so dostopni na spletnih straneh Slavističnega društva, sekcije Znanost mladini in so dragoceno učno gradivo. Izkušnje s tekmovanjem pa še utrjujejo prepričanje o pravem poslanstvu tekmovanja: spodbuditi raziskovalno in ustvarjalno delo pri slovenščini, iskanje raznolikih interpretacij književnih del, ki si jih učenci in dijaki sami izbirajo, ter aktualizacijo pri njihovem prenosu v filmski jezik; tekmovanje spodbuja projektno delo skupin tekmovalcev in njihovih mentorjev.

Renata More je že dve desetletji in čez učiteljica slovenščine v osnovni šoli. Svoje poslanstvo je razširila tudi na izbirne predmete, kjer skupaj s svojimi učenci bolj svobodno razprostira krila ustvarjalnosti. Leta 2009 je zagovarjala svoje magistrsko delo z naslovom *Izbirni predmeti in pouk književnosti v devetletki*. Osnovnošolske zidove preskakuje kot predsednica sekcije Znanost mladini pri ZSDSDS in vodja tekmovanja Slovenščina ima dolg jezik, Književnost na filmu od leta 2017. Je članica Državne tekmovalne komisije za Cankarjevo tekmovanje in doktorska študentka študijskega programa 3. stopnje Slovenistike na Univerzi na Primorskem.

Mojca Nidorfer je doktorica slovenskega jezikoslovja in magistrica ekonomije, zaposlena na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, Oddelku za slovenistiko, Centru za slovenščino kot drugi in tuji jezik, kot vodja programa Slovenščina na tujih univerzah. Sodeluje z učitelji na več kot 60 univerzah po svetu in od leta 2004 koordinira ter vodi mednarodne projekte *Svetovni dnevi*. Ukvarja se s pragmatičnim jezikoslovjem in poslovnim sporazumevanjem, zlasti preko e-pošte. Je soavtorica samostojnih delovnih zvezkov *DZS Slovenščina 1, 3 in 4* za gimnazije in srednje strokovne šole, recenzentka učnih gradiv in znanstvenih prispevkov. S predavanji je gostovala na številnih univerzah po svetu, stalno se s prispevki udeležuje znanstvenih srečanj, je članica mednarodnega odbora znanstvene revije *Slovenika*. V letu 2011 je zasnovala tekmovanje Slavističnega društva Slovenije, Sekcije Znanost mladini, Slovenščina ima dolg jezik, Književnost na filmu, in ga v sodelovanju z delovno skupino prvih pet let tudi vodila.

Red. prof. dr. Alojzija Zupan Sosič: Pripovedne prvine

Vsi radi pripovedujemo, snemamo, poslušamo, gledamo ali beremo različne pripovedi. Da bi jih lažje brali, gledali, razumeli in razlagali, se je koristno potopiti v raziskavo njenih pripovednih prvin. To so: zgodba in pripoved (razmerje med njima), začetki in konci pripovedi, pripovedovalec, fokalizacija, literarna oseba, literarno dogajanje ter literarna čas in prostor. Med naštetimi elementi je pomembna prvina pripovedovalec, ki je subjekt, gibal ali posrednik za posredovanje dejanskost, stanja in dogodkov v pripovedu. Lahko si ga predstavljamo kot govornika oziroma kot neko središče, ki pripoveduje občinstvu zgodbo z glasom, ki govori, in z očmi, ki vidijo.

Alojzija Zupan Sosič je literarna zgodovinarica, redna profesorica za slovensko književnost na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Objavila je knjige in razprave v slovenščini in drugih jezikih ter uredila več antologij in zbornikov simpozijev oziroma seminarjev. Objavila je pet samostojnih znanstvenih monografij, med katerimi je *Teorija pripovedi* (2017) prevedena v hrvaščino in angleščino (*Teorija pripovijesti, A theory of narrative*, 2022). Predsedovala je žirijam za različne literarne nagrade; trenutno je podpredsednica upravnega odbora za Cankarjevo nagrado. Vodila je projekt z naslovom *Drugi v slovenski in bosanski književnosti* in sodelovala v različnih projektih; šest let je bila predsednica programa v okviru Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik na Filozofski fakulteti, dve leti predstojnica oddelka, eno leto predsednica maturitetne komisije, trenutno pa je članica uredniških odborov dveh mednarodnih revij. Kot gostujoča profesorica je predavala na številnih univerzah izven domovine. Področja njenega znanstvenega zanimanja so: sodobna slovenska pripoved, predvsem najnovejši slovenski roman, slovenska ljubezenska poezija, literatura žensk, spolna identiteta, teorija pripovedi in literarna interpretacija.